

Nr 155.

Av herr **Ericsson** i Sörsjön m. fl., angående rätt för vissa grupper av arbetarsmåbrukslåntagare att erhålla bostadsförbättringsbidrag.

Under den tid av ca 14 år, som tilländalupit sedan den statsunderstödda arbetarsmåbruksverksamheten inrättades, ha drygt 7 000 sådana småbruk tillkommit, och finnas dessa nästan uteslutande inom de norrländska länen samt Dalarna och Värmland. Enligt de först antagna bestämmelserna kunde ingen erhålla större lån än högst 6 000 kronor, och ehuru detta belopp i och för sig i allmänhet var otillräckligt, erhöilo likväl åtskilliga mindre lån än det högst tillåtna. Med tanke härfpå bör det kanske erinras om att arbetarsmåbrukaren med de lånemedel han tillerkändes var skyldig färdigbygga både bostads- och ekonomihus samt därtill uppodla viss del av den i arbetarsmåbruket ingående jordarealen. På grund av lånesummans otillräcklighet erhöilo emellertid framförallt bostadshusen å dessa småbruk en genomgående låg standard, varförutom det också visade sig, att i många fall varken byggnader eller uppodling helt kunde färdigställas. Detta mindre tilltalande förhållande påtalades i till riksdagen gjorda framställningar, vilket ledde till att år 1940 genomfördes en höjning av lånesumman för nytillkommande arbetarsmåbruk upp till 9 000 kronor, men då en prisstegring inträtt i fråga om material, hade den ökade möjligheten till större lån icke någon inverkan i så måtto, att de nya kunde ges en mera tillfredsställande bostadsstandard än de förut inrättade. Sedermera har det befunnits nödvändigt vidtaga ytterligare åtgärder, innebärande en höjning av högst tillåtet arbetarsmåbrukslån upp till 10 000 kronor för efter detta besluts tillkomst inrättade nya småbruk, ävensom att i fråga om dylika småbruk tillkomna under åren 1935—1944 medge tilläggsån å högst 3 000 kronor eller tillsammans högst 10 000 kronor, för att därmed möjliggöra för låntagare tillhörande nämnda årsgrupper att komplettera eventuellt återstående arbeten. Dessa åtgärder genomfördes år 1945, och evad det gäller ansökningar om tilläggsån för utförande av resterande arbeten, skulle dessa ingivas till vederbörande myndighet före den 1 januari samma år. Tyvärr kan det emellertid nu konstateras, att åtskilliga arbetarsmåbrukslåntagare tillhörande någon av ifrågavarande årskategorier finnas, vilka visserligen hade behövt ytterligare lån men ändå vid ansökningstidens utgång icke gjort framställning härom. Detta kan visserligen sammanhänga med att vederbörande kommuner icke riktigt uppmärksammat den utökade lånemöjligheten och de konsekvenser uraktlåtenhet att begagna sig härav kunde leda till, men å andra sidan var ju enligt vad ovan anförts ansökningstiden så starkt begränsad, att detta förhållande i

någon mån kan tjäna som ursäkt för att alla ej kommo med. Oberoende härav kan emellertid i enlighet med vad förut framhållits konstateras, att även beträffande sådana arbetarsmåbruk, vilka inrättats efter år 1934 och vilka blivit avsynade och godkända, standarden är så låg, att en förbättring härvidlag vore i hög grad önskvärd. Många av dessa sakna ännu tillfredsställande anordning för vatten jämte avlopp. Till att börja med måste för tillgodoseende av vattenbehovet grävas en vanlig brunn, som ju innebär, att vattnet måste bäras från brunnen till bostadshuset och ekonomibyggnaden. Det bör ej betraktas såsom ett fel eller eljest onödigt, om man nu är angelägen ernå en förbättring av standarden i så måtto, att vattenledning jämte avlopp åstadkommes. Elektrisk kraft för belysnings- och motorändamål saknas ännu i flera av dessa hem, och härom vittnar hos egnahemsnämnderna vid nästan varje sammanträde föreliggande ansökningar om bostadsförbättringsbidrag för realiserande av dylika nödvändiga förbättringar. Tyvärr måste sådana ansökningar avslås av nämnderna, enär enligt nu tillämpliga bestämmelser bostadsförbättringsmedel icke kunna tagas i anspråk för arbetarsmåbruk tillhörande någon av årgångarna efter år 1934. Detta är ett missförhållande, som enligt undertecknades mening bör tillrättaläggas. Det måste betecknas såsom mindre tillfredsställande, att bostadsförbättringsmedel icke kunna åtnjutas av andra låntagare än sådana, vilka beviljats lån under något av åren 1933—1934. I regel torde det få anses lika berättigat, att sådana under åren närmast efter år 1934 tillkomna arbetarsmåbrukslåntagare tillerkännas rätt att av bostadsförbättringsmedel åtnjuta bidrag till nödvändiga förbättringar, som det ansetts vara beträffande de årsgrupper låntagare, vilka redan äga dylik rätt. Årtalet då ett lån beviljats bör icke få vara utslagsgivande härvidlag, utan fastmera huruvida behov av hjälp föreligger eller ej. Härvid avses icke att alla årgångar efter år 1934 skall medtagas, utan torde det åtminstone tillsvidare vara tillräckligt utvidga här ifrågasatta bidragsrätt till att gälla sådana låntagare, vilka beviljats lån under något av åren 1935—1940.

Under hänvisning till vad ovan anförts tillåta vi oss vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att även arbetarsmåbrukslåntagare, vilka under något av åren 1935—1940 beviljats arbetarsmåbrukslån, må äga rätt till understöd jämlikt för bostadsförbättringsverksamheten på landsbygden gällande bestämmelser.

Stockholm den 22 januari 1947.

Evald Ericsson
i Sörsjön.

Verner Karlsson.

Nils A. Larsson
i Östersund.

Ivar Jansson,
Kalix.

Ernst Berg.

Lars Jonsson.